

УКРАЇНА

(19) **UA** (11) **108826** (13) **U**
(51) МПК (2016.01)
C10L 1/00
C11C 3/10 (2006.01)

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІ
УКРАЇНИ

(12) ОПИС ДО ПАТЕНТУ НА КОРИСНУ МОДЕЛЬ

(21) Номер заявки: u 2016 02764	(72) Винахідник(и): Сухенко Юрій Григорович (UA), Муштрук Михайло Михайлович (UA), Сухенко Владислав Юрійович (UA)
(22) Дата подання заявки: 18.03.2016	(73) Власник(и): НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ, вул. Героїв Оборони, 15, м. Київ-41, 03041 (UA)
(24) Дата, з якої є чинними права на корисну модель: 25.07.2016	
(46) Публікація відомостей про видачу патенту: 25.07.2016, Бюл.№ 14	

(54) СПОСІБ ОТРИМАННЯ МЕТИЛОВИХ ЕФІРІВ З ОЛІЇ БІЛОЇ РЕДЬКИ

(57) Реферат:

Спосіб отримання метилових ефірів з олії білої редьки включає процес фільтрації з відділенням супутніх домішок, нейтралізацію вільних жирних кислот, промивання олії сольовим розчином і водою, очищення від домішок та переетерифікацію. Використовують олію білої редьки з вмістом вільних жирних кислот 40-95 мг КОН/г, а зниження їх кількості здійснюється проведенням реакції нейтралізації 30 %-им водним розчином лужного каталізатора КОН - тричі 10 % до маси, протягом 1 години при температурі 60-65 °С при постійному перемішуванні з подальшим відстоюванням або центрифугуванням та направляють на переетерифікацію з додаванням метанолу і каталізатора - КОН.

UA 108826 U

Корисна модель належить до первинної переробки сільськогосподарської продукції, зокрема до способів одержання рідких біопалив з поновлювальної сировини.

Відомий спосіб (патент № 30417А, опуб. 15.11.2000, бюл. №6), який включає рафінацію олії сірчаною кислотою та розчином лугу, її відділення від суміші з подальшою відгонкою води, приготування розчину каталізатора в органічному розчиннику, переетерифікацію рафінованої олії при перемішуванні, видалення залишків каталізатора та осушування ефірів.

Недоліком даного способу є те, що при його реалізації переетерифікація здійснюється не в повному обсязі, оскільки отримане дизельне біопаливо містить у своєму складі залишкову кількість гліцеридів, що призводить до істотної зміни показників якості метилових ефірів. Зокрема, підвищується кислотне число палива та вміст вільного гліцерину, виникає необхідність проведення додаткових операцій очищення біопалива і призводить до підвищення енергетичних витрат і інвестицій в обладнання.

В основу корисної моделі поставлена задача удосконалення способу отримання метилових ефірів з олії білої редьки із підвищеним вмістом вільних жирних кислот 40-95 мг КОН/г, зниження витрат і підвищення виходу палива з кращими експлуатаційними показниками та скорочення витрат на очищення дизельного біопалива з олії білої редьки.

Поставлена задача вирішується тим, що в способі отримання метилових ефірів з олії білої редьки, що включає процеси фільтрації з відділенням супутніх домішок, нейтралізації вільних жирних кислот, промивання олії сольовим розчином і водою, очищення від домішок та переетерифікації, згідно з корисною моделлю використовується олія білої редьки з вмістом вільних жирних кислот 40-95 мг КОН/г, а зниження їх кількості здійснюється проведенням реакції нейтралізації 30 %-им водним розчином лужного каталізатора КОН - тричі 10 % до маси, протягом 1 години при температурі 60-65 °С при постійному перемішуванні з подальшим відстоюванням або центрифугуванням та направляють на переетерифікацію з додаванням метанолу і каталізатора - КОН.

Приклад здійснення способу. Проводиться багатоступенева фільтрація олії білої редьки від механічних домішок при тиску 1-2,5 атм., при температурі від - 5 до +65 °С, після чого проводять нейтралізацію вільних жирних кислот і переетерифікацію.

Обробка очищеної олії здійснюється в декілька етапів, перший з яких нейтралізація - сировину змішують з 30 %-им водним розчином КОН для олії білої редьки з вмістом вільних жирних кислот 40-95 мг КОН/г, тричі проводиться нейтралізація 30 %-им водним розчином КОН кількістю 7 % до маси 1 годину. При цьому процес ведуть при температурі 60-65 °С протягом 60 хв. при механічному перемішуванні з швидкістю 10-30 об/хв. і атмосферному тиску. Другий - промивання олії 10 %-ним розчином хлориду натрію і водою з дотриманням співвідношень жир/вода 1:1, промивку 10 %-ним розчином хлориду натрію здійснюють один раз; третій - промивка водою 2 рази при температурі 90-95 °С, загальною тривалістю 90 хв, при постійному механічному перемішуванні з швидкістю 150-200 об/хв. і атмосферному тиску; четвертий - відокремлення промивних розчинів від жиру методом сепарування. Вихід олії становить 90-95 %. Очищену олію, звільнену від вмісту вільних жирних кислот і домішок, направляють на переетерифікацію; п'ятий етап - переетерифікацію тригліцеридів ведуть метанолом при молярному співвідношенні спирт/олія 6:1, у присутності гомогенного каталізатора у 1 % співвідношенні до об'єму олії, яку отримали після нейтралізації. Процес ведуть при температурі 55-65 °С протягом 60 хв. при механічному перемішуванні з швидкістю 100-400 об/хв. і атмосферному тиску. Потім проводять відділення гліцеролового шару, що утворився в ході реакції, метилові ефіри від залишків гліцерину звільняють в два прийоми, промиванням водою з температурою 20 °С, через 1 годину відстоювання суміш розділяється на дві фази за рахунок переходу гліцерину в нижню водну частину суміші, яка відділяється від метилових ефірів шляхом зливу нижньої частини.

Після завершення відділення промивних вод залишки спирту і води відокремлюються методом відгону в ротонній ректифікаційній установці при температурі 75-80 °С. Вихід метилових ефірів, тобто дизельного біопалива, становить 90-95 % від початкової маси спрямованої олії.

Як сировину використовують олію білої редьки з вмістом вільних жирних кислот 40-95 мг КОН/г, а як реагент для нейтралізації вільних жирних кислот - 30 %-ий водний розчин КОН і гідроксид калію для проведення переетерифікації, відповідно.

Технічне рішення способу отримання метилових ефірів з олії білої редьки дозволяє підвищити ефективність і скоротити тривалість процесу та зменшити витрати хімічних реагентів при реалізації способу внаслідок підвищення глибини хімічних реакцій. Реалізація способу можлива лише за умови комплексного застосування усіх перелічених суттєвих ознак.

ФОРМУЛА КОРИСНОЇ МОДЕЛІ

Спосіб отримання метилових ефірів з олії білої редьки, що включає процес фільтрації з відділенням супутніх домішок, нейтралізацію вільних жирних кислот, промивання олії сольовим розчином і водою, очищення від домішок та переетерифікацію, який **відрізняється** тим, що використовують олію білої редьки з вмістом вільних жирних кислот 40-95 мг КОН/г, а зниження їх кількості здійснюється проведенням реакції нейтралізації 30 %-им водним розчином лужного каталізатора КОН - тричі 10 % до маси, протягом 1 години при температурі 60-65 °С при постійному перемішуванні з подальшим відстоюванням або центрифугуванням та направляють на переетерифікацію з додаванням метанолу і каталізатора - КОН.

Комп'ютерна верстка Д. Шеверун

Державна служба інтелектуальної власності України, вул. Василя Липківського, 45, м. Київ, МСП, 03680, Україна

ДП "Український інститут інтелектуальної власності", вул. Глазунова, 1, м. Київ – 42, 01601